

Hvordan skape fred og stabilitet i nordområdene?

Norsk basepolitikk har hittil vært å dempe spenningene i nord. Vi har lovet våre naboer at vi ikke skal ha fremmede styrker fast stasjonert på norsk jord, ingen utenlandske baser og ikke skal vi ha atomvåpen. Vi har lagt stor vekt på å kunne si at vårt militære bare er et forsvar. Norge har ingen aggressive hensikter.

Nå er denne linja forlatt. I sommer vedtok Stortinget tilleggsavtalen som gir USA fire baser. Sola, Rygge, Evenes og Ramsund er omforent område. Vår forsvarsminister kunne ikke klargjøre forskjellen på base og omforent området da Stortinget debatterte dette. Uansett så gjelder amerikansk jurisdiksjon der. Føler soldater seg trua her, har de rett til å skyte på norske demonstranter. Norske politikere vil ikke få svar om det lagres atomvåpen eller andre abc-våpen på basene. Våre F-35 fly kan ta med seg atombomber.

Tyskerne oppretta den såkalte Lyngen-linja under tilbaketrekkinga. Denne linja opprettholdt Norge og lovet vår nabo i øst at ingen utenlandske øvinger skal foregå øst for denne. Nå planlegges det 8 nye skytefelt utafor kysten av Finnmark hvor vi og våre allierte skal kunne skyte både fra fly- og flåteøvelser. Dermed inviterer vi USA og NATO til vårt nordligste fylke, langt øst for Lyngelinja. Da har også denne forsikringa blitt forlatt. Fra å berolige vår nabo i øst, har vi nå gått over til å skremme.

Det er riktignok en skremmende stor militærbase på andre sida av grensa i øst. Men denne er ikke beregna på Norge. Den er for stormaktsrivaliseringa mellom Russland og USA. Det er vår geopolitiske forbannelse. Vi må aldri ha som mål å ruste opp til dette nivå. Vi må ha en annen strategi. En kan ikke oppnå en trygg verden med militære midler. Tillit og respekt, kontakt og samkvem trygger freden.

Vårt forsvar viser respekt for den militærmakta som er på Kola-halvøya. Men det ser ikke ut til at de prøver å forsvare folk. Tvert om. Strategien deres er at folk skal forsvare forsvaret. De har flyttet basen til de amerikanske atomubåten til Tønsnes i Tromsø. Når den nå er i overflatestilling er den sårbar, men byen hindrer den å bli et militært mål. Samme logikk viser seg ved den fremskutte kampflybase på Evenes. Her vil den sivile flytrafikken fungere som et skjold.

Norge har store havområder hvor vi både skal hevde vår suverenitet og forsvare mot rovfiske. Til dette har vi Kystvakta og har hatt Orionflyene. Nå er våre overvåkingsfly faset ut og erstattet av Poseidonflyene. De ble også flyttet til Evenes, men har mest stått på bakken. Enda det er helt ordinære fly som er velkjent på Evenes, mangler de mannskap. For det mannskapet som skal betjene dem, er etterretningsfolk som skal kunne behandle instrumenter ombord. Det er ikke tjuvfiske de skal oppdage, men ubåter. Antageligvis ble NH90-helikopterene nedprioritert fordi P8-flyene er bedre til å oppdage ubåter. Da var

kystvaktas behov underordna. Den største trusselen for våre ressurser i havet og hevd på havområdet er ikke ubåter, men trålere fra våre allierte.

Nord-Norge har hatt en verdifull handel og kontakt østover. Pomorhandelen gjorde at mange fikk byttet fisk i makk-tida og fikk korn tilbake. Så kom den russiske revolusjonen og vi fikk en ideologisk grense. Likevel var vi alliert i den 2. verdenskrig. Så senka jernteppet seg igjen, men ved oppløsninga av Sovjetunionen, gikk det opp for vesten at utviklinga i øst hadde utvikla seg til kapitalisme der og. Oligarkene hadde rana til seg statens verdier. Da var det ikke lenger en ideologisk strid, men en økonomisk strid stormaktene mellom. Vi er nå inne i en handelskrig der dollaren mister sitt grep om verdensøkonomien og USA sin industri.

Men de har ikke mistet sin militære makt. Så står USA for 35 % av verdens totale militære utgifter og NATO for 20%. Denne makta på over halvparten av slagkrafta i verden, utnytter de. Men med store problemer innad i USA, er det viktig å tegne en fiende utafor landets grenser. Og det er helt nødvendig at krigene ikke foregår på egen jord. Splittelse i den arabiske verden har vært utnyttet og Europa får et flyktningproblem større enn USA sitt problem mot Mexico.

Norge drar seg inn i denne striden om vi lar vårt territorium bli brukt til baser. Det er en skremmende likhet mellom Norge, Taiwan og Ukraina. Alle stedene vil USA kunne ønske seg en proxy-krig. Det er USA sin strategi rundt om i verden, å holde krigene på fremmed jord.

Korteste veg for deres raketter og atomvåpen er over polene. En kan ikke oppnå en trygg verden med militære midler. Tillit og respekt, kontakt og samkvem trygger freden. Det er derfor strategisk feil å ekskludere Russland fra Arktisk råd, legge ned Barentsrådet, bryte vennskapsavtaler med folket i Russland. Den politiske venstresida må reise systemkritikk, en NATO-debatt og en fredsbevegelse.

Frode Bygdnes

Foto: Frode Bygdnes

